

บทที่ 1

บทนำ

กุหลาบเป็นไม้ดอกเศรษฐกิจที่สำคัญของมูลนิธิโครงการหลวงที่สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรบนพื้นที่สูง โดยในปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่าผลผลิต 10.27 ล้านบาท มีเกษตรกรผู้ปลูกทั้งสิ้น 69 ราย และมีพื้นที่การผลิต 133.74 ไร่ โดยมีแหล่งผลิตที่สำคัญ ได้แก่ สถานี อินทนนท์ สถานี อ่างช้าง และศูนย์ฯ หุบเขา อย่างไรก็ตาม พันธุ์กุหลาบที่มูลนิธิโครงการหลวงได้นำเข้าจากประเทศฮอลแลนด์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ปัจจุบันบางพันธุ์ไม่เป็นที่ต้องการของตลาด เนื่องจากพันธุ์กุหลาบเดิมมีจุดด้อยที่สำคัญหลายประการยากต่อการแข่งขันกับกุหลาบจากต่างประเทศ เช่น พันธุ์สีแดง Royal Baccara กลีบดอกมีสีคล้ำในฤดูหนาวและใบไหม้ พันธุ์สีขาว Avalanche ก้านดอกสั้น ฤดูหนาวดอกเป็นจ้ำ พันธุ์สีชมพูเข้ม Eliza กลีบดอกน้อย บานเร็ว พันธุ์สีชมพูอ่อน Titanic ผลผลิตต่ำ ไม่ดก และใบไหม้ พันธุ์สองสี Dolce vita ผลผลิตต่ำ เมื่อได้รับอากาศร้อน ซึ่งพันธุ์ดังกล่าวปัจจุบันไม่ทนทานต่อโรคและแมลงศัตรู ดังนั้นเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน พบว่าลูกค้ามีความต้องการกุหลาบที่มีขนาดดอกใหญ่ ก้านสั้น อายุปักแจกันนานและราคาไม่สูงมาก

ในปี พ.ศ. 2558 มูลนิธิโครงการหลวงได้มีการทดสอบกุหลาบพันธุ์ใหม่จากต่างประเทศ โดยนำเข้ากุหลาบพันธุ์ฮอลแลนด์ จำนวน 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 จำนวน 4 กลุ่มสี ได้แก่ สีแดง สีขาว สีชมพู และสองสี สีละ 3 พันธุ์ รวม 12 พันธุ์ และครั้งที่ 2 จำนวน 5 กลุ่มสี ได้แก่ สีแดง สีขาว สีชมพูอ่อน สีชมพูเข้ม และกลุ่มสีอื่นๆ สีละ 6 พันธุ์ รวม 30 พันธุ์ รวมเป็น 42 พันธุ์ ปลูกทดสอบในโรงเรือนควบคุมอุณหภูมิที่สถานีเกษตรหลวงปางดะ โดยทดสอบวิธีปลูก 2 วิธี ได้แก่ ปลูกลงดิน และปลูกในซบสเตรท จากผลการศึกษาพบว่า การปลูกในซบสเตรทมีการเจริญเติบโตดีกว่าการปลูกลงดิน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2560 จึงได้ศึกษาและทดสอบการเจริญเติบโต การให้ผลผลิต และคุณภาพของกุหลาบชุดแรก จำนวน 12 พันธุ์ใหม่ 4 กลุ่มสี สามารถคัดเลือกกุหลาบได้ 7 พันธุ์ คือ กลุ่มสีแดง ได้แก่ Red Crown กลุ่มสีขาว ได้แก่ Ice Bear และ Dolomiti กลุ่มสีชมพู ได้แก่ Lovely Dolomiti และ Sweet Dolomiti กลุ่มสองสี ได้แก่ Jumilia และ Boulevard จากนั้นนำพันธุ์กุหลาบที่คัดเลือกได้ จำนวน 7 พันธุ์ ไปปลูกทดสอบการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิต ในสภาพแปลงปลูกจริง (สถานีเกษตรหลวงอ่างช้าง) สามารถคัดเลือกกุหลาบพันธุ์ใหม่ที่ดีกว่าพันธุ์เดิมได้ 4 พันธุ์ ดังนี้ กลุ่มดอกสีแดง คือ พันธุ์ Red Crown กลุ่มดอกสีขาว คือ พันธุ์ Dolomiti กลุ่มดอกสีชมพู คือ พันธุ์ Sweet Dolomiti และกลุ่มดอกสองสี คือ พันธุ์ Jumilia จากนั้นนำกุหลาบที่นำเข้าครั้งที่ 1 จำนวน 12 พันธุ์ และครั้งที่ 2 จำนวน 30 พันธุ์ แยกปลูกในแปลงทดสอบจริง จำนวน 2 รอบ คือ ปี พ.ศ. 2561 เพื่อคัดพันธุ์ส่งเสริมหลัก และ พ.ศ. 2563 เพื่อคัดพันธุ์สำรอง โดยในปี พ.ศ. 2561 ได้ปลูกทดสอบ จำนวน 23 พันธุ์ ในศูนย์พัฒนาโครงการ

หลวง จำนวน 3 แห่ง 2 ระดับความสูง ดังนี้ (1) พื้นที่ระดับความสูงมากกว่า 1,000 เมตร จำนวน 2 แห่งๆ ละ 15 พันธุ์ คือ สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่เฒ่า พบว่า พันธุ์กุหลาบที่เหมาะสมสำหรับปลูกเป็นพันธุ์หลักของสถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ ได้แก่ กลุ่มดอกสีแดง คือ Red Crown กลุ่มดอกสีขาว คือ Avalanche กลุ่มดอกสีชมพูอ่อน คือ Sweet Dolomiti กลุ่มดอกสองสี คือ พันธุ์ Candy Avalanche และกลุ่มดอกสีชมพูเข้ม คือ พันธุ์ Cloud สำหรับศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่เฒ่า ได้แก่ กลุ่มดอกสีแดง คือ Formidable กลุ่มดอกสีขาว คือ Santorini กลุ่มดอกสีชมพูอ่อน คือ Pink Avalanche กลุ่มดอกสองสี คือ พันธุ์ Sorbet Avalanche และกลุ่มดอกสีชมพูเข้ม คือ พันธุ์ All 4 Love และ (2) พื้นที่ระดับความสูงต่ำกว่า 1,000 เมตร คือ สถานีเกษตรหลวงปางดะ จำนวน 8 พันธุ์ พบพันธุ์กุหลาบที่เหมาะสม คือ กลุ่มดอกสีขาว คือ Ice Bear กลุ่มดอกสีชมพูอ่อน คือ Lovely Dolomiti กลุ่มดอกสีขาวขลิบ คือ Jumilia และกลุ่มดอกสีพีช คือ Peach Avalanche

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมูลนิธิโครงการหลวงมีนโยบายลดการสั่งซื้อพันธุ์จากต่างประเทศ และเพิ่มการพัฒนาพันธุ์เองให้มากขึ้น ดังนั้นเพื่อให้มีกุหลาบพันธุ์ใหม่สำหรับส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกก่อนจะได้พันธุ์ใหม่จากการปรับปรุงพันธุ์ จึงทดสอบและคัดเลือกพันธุ์ที่เคยนำเข้ามาแต่ยังไม่เคยปลูกในพื้นที่สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ ซึ่งมีศักยภาพในการปลูกกุหลาบ จำนวน 6 กลุ่มสี 27 พันธุ์ รวมทั้งประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อคุณภาพดอกกุหลาบแต่ละพันธุ์ก่อนนำไปส่งเสริมให้เกษตรกรบนพื้นที่สูงปลูกเพื่อสร้างรายได้

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อทดสอบและคัดเลือกกุหลาบพันธุ์ใหม่ที่มีศักยภาพตรงตามความต้องการของตลาดโครงการหลวง

1.2 ขอบเขตการดำเนินงาน

1.2.1. ทดสอบและคัดเลือกพันธุ์ที่เคยนำเข้ามาแล้วแต่ยังไม่เคยปลูกในพื้นที่สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ ซึ่งมีศักยภาพในการปลูกกุหลาบ จำนวน 6 กลุ่มสี 27 พันธุ์ ได้แก่ กลุ่มดอกสีแดง กลุ่มดอกสีขาว กลุ่มดอกสองสี กลุ่มดอกสีชมพูอ่อน กลุ่มดอกสีชมพูเข้ม และกลุ่มดอกสีเหลือง-ส้ม-พีช

1.2.2. ประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายตลาดของโครงการหลวงงานคัตตบรรจุ นักวิชาการไม้ดอก ต่อคุณภาพดอกกุหลาบแต่ละพันธุ์ก่อนนำไปส่งเสริมให้เกษตรกรบนพื้นที่สูง ปลูกเพื่อสร้างรายได้